

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 4 november 2021
(OR. en)

13507/21

**Interinstitutionellt ärende:
2021/0351(NLE)**

**AELE 105
EEE 87
N 131
ISL 81
FL 81**

FÖRSLAG

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
till:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2021) 673 final
Ärende:	Förslag till RÅDETS BESLUT om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén beträffande en ändring av protokoll 32 till EES-avtalet, om finansiella villkor för genomförande av artikel 82

För delegationerna bifogas dokument – COM(2021) 673 final.

Bilaga: COM(2021) 673 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 4.11.2021
COM(2021) 673 final

2021/0351 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén beträffande en ändring av protokoll 32 till EES-avtalet, om finansiella villkor för genomförande av artikel 82

(Text av betydelse för EES)

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag avser ett beslut om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén i samband med det planerade antagandet av en ändring av protokoll 32 till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES-avtalet*), om finansiella villkor för genomförande av artikel 82 i EES-avtalet. Beslutet ändrar tillämpliga bestämmelser avseende deltagande för Eftaländerna i EES (Norge, Island och Liechtenstein) i unionsprogram för att ta hänsyn till särskilda bestämmelser i den fleråriga budgetramen 2021–2027 vad gäller hur Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen påverkar de finansiella bidrag som Eftaländerna i EES lämnar till EU:s allmänna budget.

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. EES-avtalet

EES-avtalets syfte är att främja ett fortgående och balanserat stärkande av handeln och de ekonomiska förbindelserna mellan Europeiska unionen, Island, Liechtenstein och Norge på lika konkurrensvillkor och med iakttagande av samma regler, i avsikt att skapa ett homogent Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (*EES*). EES-avtalet säkerställer lika rättigheter och skyldigheter på den inre marknaden för enskilda och ekonomiska aktörer i EES. I avtalet föreskrivs att EU:s lagstiftning om de fyra friheterna (fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital) ska införas i alla de 30 EES-länderna. EES-avtalet omfattar även samarbete på andra viktiga områden såsom forskning och utveckling, utbildning, sociala frågor, miljöfrågor, konsumentskydd, turism och kultur, som gemensamt benämns ”angränsande och övergripande politikområden”.

I artikel 82 i EES-avtalet fastställs bestämmelser om finansiella bidrag från Eftaländerna i EES för deltagande i unionsprogram. Protokoll 32 till EES-avtalet anger vidare bestämmelser om finansiella villkor för genomförande av artikel 82.

2.2. Gemensamma EES-kommittén

Gemensamma EES-kommittén inrättades genom artikel 92 i EES-avtalet. Gemensamma EES-kommittén är sammansatt av företrädare för avtalsparterna och fattar beslut genom överenskommelse mellan å ena sidan unionen och å andra sidan Eftaländerna i EES, som talar med en röst.

Gemensamma kommittén har till uppgift att säkerställa att avtalet genomförs på ett effektivt sätt och fungerar väl. I detta syfte anordnar kommittén informations- och åsiktsutbyten samt fattar beslut i de fall som anges i EES-avtalet och som avser dess protokoll. I detta syfte är det på grundval av artikel 98 i avtalet möjligt att ändra protokoll 32 genom beslut av gemensamma EES-kommittén i enlighet med artiklarna 93.2, 99, 100, 102 och 103 i EES-avtalet.

För att säkerställa rättssäkerheten och enhetligheten inom EES bör gemensamma EES-kommittén fatta beslut om ändring av bilagor och protokoll med hänsyn till unionslagstiftningens utveckling. Dessa ändringar bör tillämpas samtidigt som de ändringar som gjorts i unionslagstiftningen, med vederbörlig hänsyn till avtalsparternas interna förfaranden.

2.3. Gemensamma EES-kommitténs planerade akt

Gemensamma EES-kommittén kommer att anta ändringar av protokoll 32 till EES-avtalet (*den planerade akten*).

Syftet med den planerade akten är att fastställa närmare bestämmelser om Eftaländerna i EES deltagande i unionsprogram för att införa nödvändiga ändringar med anledning av den nya fleråriga budgetramen och budgetkonsekvenserna av Förenade kungarikets utträde ur unionen.

Den planerade akten syftar till att införa fem punkter i protokoll 32 till EES-avtalet.

Artikel 1 ska kompletteras med följande bestämmelser:

- En bestämmelse om Eftaländerna i EES finansiella deltagande i anslag som förts in i EU:s allmänna budget för betalningar till slutförande budgetposter efter Förenade kungarikets utträde ur unionen. Slutförande budgetposter omfattar endast betalningar för åtaganden som avser den fleråriga budgetramen 2014–2020, till vilka Förenade kungariket kommer att fortsätta bidra med sin andel fram till dess att alla åtaganden är betalade. I EES-avtalet görs ingen skillnad mellan slutförande budgetposter och budgetposter för nya EU-program, vilket skulle göra att bidraget från Eftaländerna i EES till EU:s allmänna budget blir högre än nödvändigt. Det bör framhållas att en omvänd mekanism tillämpades vid tidigare utvidgningar, då Eftaländerna i EES betalade ett lägre belopp än nödvändigt till EU:s allmänna budget. Från och med ändringen av protokoll 32 avseende eventuell utvidgning av EU kommer denna omvända mekanism därför inte längre att vara tillämplig, vilket leder till en högre proportionalitetsfaktor i slutförande budgetposter.
- En bestämmelse om att anslagen till återhämtningsinstrumentet Next Generation EU ska tas med i beräkningen av Eftastaterna i EES bidrag till finansieringen av programmet Horisont Europa och Europeiska unionens civilskyddsmekanism för att återspegla de ökade anslagen till dessa program.
- Två ytterligare bestämmelser som förtydligar hur bidraget från Eftastaterna i EES ska beräknas vid en eventuell utvidgning av EU eller vid eventuellt utträde av en av EU:s medlemsstater.

En ny artikel 8 ska läggas till för att reglera finansiella villkor för bidragen från Eftastaterna i EES i fråga om budgetgarantier. Budgetgarantiernas särskilda karaktär gör att de finansiella bidragen från Eftastaterna i EES inte kan behandlas enligt standardförfarandet för övriga EU-program. Deras bidrag till budgetgarantierna kommer i stället att regleras i särskilda avtal om bidrag.

Den planerade akten kommer att vara bindande för parterna i enlighet med artikel 104 i EES-avtalet där följande anges: ”Beslut som fattas av Gemensamma EES-kommittén i de fall som anges i detta avtal ska, om inte annat anges däri, vara bindande för de avtalsslutande parterna sedan de trätt i kraft. De avtalsslutande parterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa beslutens genomförande och tillämpning”. I artikel 119 i EES-avtalet anges vidare: ”Bilagorna och de rättsakter som det hänvisas till där med anpassning för deras tillämpning inom ramen för detta avtal, liksom protokollen, ska utgöra en integrerad del av detta avtal”.

Enligt artikel 103 i EES-avtalet gäller följande: ”Om en sådan anmälan inte har gjorts inom sex månader efter Gemensamma EES-kommitténs beslut, ska beslutet tillämpas provisoriskt i avvaktan på att de konstitutionella kraven ska uppfyllas, om inte en avtalsslutande part anmäler att den motsätter sig en sådan provisorisk tillämpning. I detta fall, eller om en avtalsslutande part anmäler icke-ratifikation av ett beslut av Gemensamma EES-kommittén,

ska det upphävande som anges i artikel 102.5 träda i kraft en månad efter en sådan anmälan, men inte i något fall tidigare än den dag då motsvarande EG-rättsakt genomförs i gemenskapen”.

3. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

Kommissionen överlämnar utkastet till gemensamma EES-kommitténs beslut till rådet för antagande som unionens ståndpunkt. Kommissionen hoppas kunna lägga fram unionens ståndpunkt i gemensamma EES-kommittén så snart som möjligt.

Innehållet i och karaktären på det bifogade utkastet till gemensamma EES-kommitténs beslut går utöver vad som kan anses vara rent tekniska anpassningar i den mening som avses i rådets förordning nr 2894/94. Unionens ståndpunkt bör därför fastställas av rådet.

4. RÄTTLIG GRUND

4.1. Förfarandemässig rättslig grund

4.1.1. Principer

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) föreskrivs att beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram”.

Begreppet akter med rättslig verkan omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga. Det omfattar även instrument som inte har bindande verkan enligt internationell rätt, men som är ”ägnade att på ett avgörande sätt påverka innehållet i de bestämmelser som antas av unionslagstiftaren”.¹

4.1.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Gemensamma EES-kommittén är ett organ som inrättats genom ett avtal, närmare bestämt EES-avtalet. Den akt som ska antas av gemensamma EES-kommittén utgör en akt med rättslig verkan. Den planerade akten kommer att vara bindande enligt internationell rätt i enlighet med artiklarna 103 och 104 i EES-avtalet.

Den planerade akten varken kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram. Därför är den formella rättsliga grunden för förslaget till beslut artikel 218.9 i EUF-fördraget jämförd med artikel 1.3 i rådets förordning nr 2894/94 om formerna för genomförandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

4.2. Materiell rättslig grund

4.2.1. Principer

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas på unionens vägnar. Om den planerade akten har två syften eller två beståndsdelar av vilka det ena syftet eller den ena beståndsdelan kan identifieras som det eller den huvudsakliga, medan det eller den andra endast är av underordnad betydelse, måste det beslut som antas enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget ha en enda materiell rättslig grund, nämligen den som krävs med hänsyn till det huvudsakliga eller avgörande syftet eller den huvudsakliga eller avgörande beståndsdelan.

¹ Domstolens dom av den 7 oktober 2014 i mål C-399/12, Tyskland mot rådet, ECLI:EU:C:2014:2258, punkterna 61–64.

Vad gäller en planerad akt som samtidigt har flera syften eller beståndsdelar, vilka är oskiljaktigt förbundna med varandra utan att det eller den ena är av underordnad betydelse i förhållande till det eller den andra, måste den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget undantagsvis inbegripa de däremot svarande olika rättsliga grunderna.

4.2.2. *Tillämpning i det aktuella fallet*

Den planerade akten har syften och beståndsdelar som avser finansiella regler och finansiellt bistånd. Dessa aspekter av den planerade akten är oskiljaktigt förbundna med varandra, utan att den ena är underordnad i förhållande till den andra.

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet omfattar därför följande bestämmelser: fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 122 och 322.1.

4.3. Slutsats

Den rättsliga grunden för det föreslagna beslutet bör vara artiklarna 122 och 322.1 i EUF-fördraget jämförda med artikel 218.9 i EUF-fördraget och artikel 1.3 i rådets förordning nr 2894/94 om formerna för genomförandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

5. BUDGETKONSEKVENSER

Den planerade akten ändrar beräkningen av det belopp för externa inkomster från Eftastaterna i EES avsatta för särskilda ändamål som ska läggas till EU:s anslag genom att a) Eftaländerna i EES proportionalitetsfaktor för belopp i slutförande budgetposter minskar – utan att detta skapar underskott i anslagen – och b) anslagen till återhämtningsinstrumentet Next Generation EU tas med vid beräkningen av Eftastaterna i EES bidrag, vilket ökar det belopp som Eftastaterna i EES bidrar med för de program som de deltar i och som får anslag från återhämtningsinstrumentet, nämligen Programmet Horisont Europa och Europeiska unionens civilskyddsmekanism.

6. OFFENTLIGGÖRANDE AV DEN PLANERADE AKTEN

Eftersom gemensamma EES-kommitténs akt kommer att ändra protokoll 32 till EES-avtalet, om finansiella villkor för genomförande av artikel 82, är det lämpligt att den offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* efter antagandet.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén beträffande en ändring av protokoll 32 till EES-avtalet, om finansiella villkor för genomförande av artikel 82

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 122 och 322.1 jämförda med artikel 218.9,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 2894/94 av den 28 november 1994 om formerna för genomförandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet², särskilt artikel 1.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och
av följande skäl:

- (1) Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES-avtalet*) trädde i kraft den 1 januari 1994.
- (2) Europeiska unionens lagstiftning har ändrats, särskilt genom antagandet av rådets förordning (EU) 2020/2094 av den 14 december 2020 om inrättande av Europeiska unionens återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19-krisen och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens.
- (3) Enligt artikel 98 i EES-avtalet får gemensamma EES-kommittén, som inrättades genom artikel 92 i EES-avtalet, anta beslut om ändring av protokoll 32 till EES-avtalet, om finansiella villkor för genomförande av artikel 82, i enlighet med artiklarna 93.2, 99, 100, 102 och 103 i avtalet.
- (4) Bestämmelserna i protokoll 32 till EES-avtalet bör därför ändras i enlighet med detta.
- (5) Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén bör därför grunda sig på det utkast till beslut av gemensamma EES-kommittén som åtföljer det här beslutet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i gemensamma EES-kommittén beträffande de föreslagna ändringarna av protokoll 32 till EES-avtalet, om finansiella villkor för

² EGT L 305, 30.11.1994, s. 6.

genomförande av artikel 82, ska grunda sig på det utkast till beslut av gemensamma EES-kommittén som åtföljer det här beslutet.

Artikel 2

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas. Det ska tillämpas från och med den 1 januari 2021.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*